

ODPORÚČANIA

KOMISIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

zo 4. decembra 2008

o kritériách pre vývoz rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva do tretích krajín

[oznámené pod číslom K(2008) 7570]

(2008/956/Euratom)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 33 ods. 2 a článok 124 druhú zarážku,

so zreteľom na smernicu Rady 2006/117/Euratom z 20. novembra 2006 o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva ⁽¹⁾, a najmä na jej článok 16 ods. 2,

keďže:

- (1) Zásady radiačnej ochrany dohodnuté na medzinárodnej úrovni predstavujú základ opatrení na ochranu pred nebezpečenstvom ionizujúceho žiarenia emitovaného rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom.
- (2) Aby tieto zásady boli účinné, musia byť súčasťou vnútroštátneho regulačného systému.
- (3) V súlade s bezpečnostnou kultúrou, ktorá je v Spoločenstve rozšírená v súvislosti s činnosťami, ktoré sa týkajú rádioaktívnych látok, je na zabezpečenie primeraného zaobchádzania s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom potrebné, aby mali regulačné orgány a prevádzkovatelia účinne rozdelené úlohy.
- (4) Rozhodnutie povoliť prepravu rádioaktívneho odpadu alebo vyhoreného jadrového paliva do tretích krajín je v kompetencii príslušných orgánov vyvážajúceho členského štátu.
- (5) Príslušné orgány vyvážajúceho členského štátu by mali v súlade s kritériami uvedenými v článku 16 ods. 1 písm. c) smernice 2006/117/Euratom vyjadriť stanovisko

k administratívnej a technickej kapacite tretích krajín z hľadiska bezpečného nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým jadrovým palivom, ako aj k primeranosti ich regulačných štruktúr.

- (6) Členské štáty by mali pri uplatňovaní týchto kritérií vzájomne uplatňovať zásadu hierarchie.
- (7) Spoločný dohovor o bezpečnosti nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom je základným relevantným medzinárodným právnym nástrojom v oblasti bezpečnosti nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom.
- (8) Pri povoľovaní prepravy rádioaktívneho odpadu alebo vyhoreného jadrového paliva do tretej krajiny sa okrem dodržiavania daného súboru kritérií môžu brať do úvahy aj iné faktory, napríklad politické, ekonomické, sociálne, etické a vedecké aspekty, ako aj otázky verejnej bezpečnosti.
- (9) V článku 2 smernice 2006/117/Euratom sa uvádza, že členský štát alebo podnik v členskom štáte, do ktorého sa má rádioaktívny odpad prepraviť na spracovanie alebo do ktorého sa má prepraviť iný materiál na úpravy rádioaktívneho odpadu, má právo vrátiť rádioaktívny odpad po spracovaní a úprave do krajiny jeho pôvodu. V tomto článku sa ustanovuje aj to, že smernica 2006/117/Euratom nemá vplyv na právo členského štátu alebo podniku v tomto členskom štáte, do ktorého sa má prepraviť vyhoreté jadrové palivo na spracovanie, vrátiť rádioaktívny odpad vzniknutý spracovaním do krajiny jeho pôvodu.
- (10) Kritériá ustanovené týmto odporúčaním sú v súlade so stanoviskom poradného výboru zriadeného podľa článku 21 smernice 2006/117/Euratom,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 337, 5.12.2006, s. 21.

TÝMTO ODPORÚČA:

1. Na vývoz rádioaktívneho odpadu alebo vyhoreného jadrového paliva do tretích krajín podľa článku 16 ods. 1 písm. c) smernice 2006/117/Euratom by sa mali vzťahovať tieto hlavné požiadavky:

- a) mali by sa ustanoviť a uplatňovať vhodné vnútroštátne ustanovenia na zabezpečenie radiačnej ochrany pracovníkov a širokej verejnosti, ktoré by mali zodpovedať príslušným medzinárodne schváleným normám o radiačnej ochrane;
- b) mal by sa ustanoviť komplexný legislatívny rámec na reguláciu činností, s ktorými je spojené nebezpečenstvo spôsobené rádioaktívnymi látkami vrátane rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva;
- c) mali by sa zriadiť účinné a nezávislé regulačné orgány, ktoré budú zodpovedné za vydávanie licencií, ich preskúvanie a za posudzovanie žiadostí a ktoré budú vykonávať úlohy inšpekcie a presadzovania dodržiavania predpisov a disponovať adekvátnymi zdrojmi;
- d) mali by sa jasne zdeliť kompetencie orgánov zapojených do rôznych etáp nakladania s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom, najmä medzi prevádzkovateľov a regulačné orgány;
- e) mal by existovať systém, v rámci ktorého by sa na organizácie nakladajúce s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoreným jadrovým palivom vzťahovala ohlasovacia a povoľovacia povinnosť voči týmto orgánom;
- f) malo by sa zabezpečiť, aby prvotnú zodpovednosť za bezpečnosť nakladania s vyhoreným jadrovým palivom alebo rádioaktívnym odpadom mal držiteľ licencie a aby si každý držiteľ licencie plnil svoje povinnosti;
- g) je potrebné mať k dispozícii dostatok kvalifikovaných pracovníkov potrebných na všetky činnosti súvisiace s bezpečnosťou počas prevádzky zariadenia na nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom, ako aj dostatok finančných prostriedkov na podporu bezpečnosti zariadení na nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom počas ich prevádzky a počas ich vyradovania z prevádzky;
- h) mal by sa zaviesť a uplatňovať primeraný vnútroštátny systém občianskoprávnej zodpovednosti;
- i) mali by sa zaviesť a realizovať vhodné programy na zabezpečenie kvality v oblasti bezpečnosti nakladania s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom;
- j) mali by sa zaviesť primerané ochranné a nápravné opatrenia vrátane informovania dotknutých skupín

obyvateľstva a prípravy a testovania havarijných plánov pre prípad radiačného ohrozenia s cieľom mať pod kontrolou únik a zmierniť jeho účinky.

2. S cieľom posúdiť, či sú splnené horeuvedené požiadavky na vývoz rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva do tretích krajín, by členské štáty mali vziať do úvahy, či tretie krajiny dodržiavajú tieto kritériá:

a) hlavné kritériá:

— členstvo v MAAE a z neho vyplývajúce dodržiavanie príslušných bezpečnostných noriem Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu,

— podpis, ratifikácia a dodržiavanie Spoločného dohovoru o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom a o bezpečnosti nakladania s vyhoreným jadrovým palivom, čo svedčí o ochote plniť záväzky vyplývajúce so spoločného dohovoru a preukazuje dodržiavanie jeho príslušných ustanovení o bezpečnosti nakladania s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom,

— podpis a ratifikácia Dohovoru o fyzickej ochrane jadrových materiálov a jeho zmeny a doplnenia ako vyjadrenie záväzku prevencie, odhaľovania a trestania trestných činov, ktoré sa týkajú jadrových materiálov,

— podpis, ratifikácia a dodržiavanie Dohovoru o jadrovej bezpečnosti (CNS), ktorý predstavuje najdôležitejší právny nástroj v oblasti jadrovej bezpečnosti a obsahuje aj dôležité ustanovenia o riešení havárií a radiačnej ochrane,

— začlenenie zariadení na nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom do dohody o bezpečnostných zárukách v rámci MAAE v súvislosti s podpisom a ratifikáciou Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (ZNJZ) a súvisiacich dodatkových protokolov, čím sa preukáže, že vyhoreté jadrové palivo sa nepoužíva v rozpore s jeho zamýšľaným mierovým účelom,

— podpis a ratifikácia, resp. dodržiavanie buď Viedenského dohovoru o občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené jadrovou udalosťou, Protokolu, ktorým sa mení a dopĺňa Viedenský dohovor o občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené jadrovou udalosťou, Dohovoru o dodatkovom odškodňovaní za škody spôsobené jadrovou udalosťou alebo Dohovoru o občianskoprávnej zodpovednosti v oblasti jadrovej energie z 29. júla 1960, dodatkového protokolu z 28. januára 1964 a protokolu zo 16. novembra 1982 (Parížsky dohovor), čím sa preukáže, že držiteľ licencie má hlavnú zodpovednosť v prípade škôd spôsobených jadrovou udalosťou;

b) ďalšie kritériá:

- podpis, ratifikácia a dodržiavanie Dohovoru o pomoci v prípade jadrovej havárie alebo radiačného ohrozenia (AC) a Dohovoru o včasnom oznamovaní jadrovej havárie (ENC), čím sa preukáže, že v prípade radiačného ohrozenia bude zasiahnuté obyvateľstvo primerane informované a že v prípade radiačného ohrozenia budú platiť adekvátne ochranné a nápravné opatrenia vrátane prípravy a testovania havarijných plánov s cieľom kontrolovať únik a zmierniť jeho následky,
- dodržiavanie medzinárodných nástrojov v oblasti bezpečnosti prepravy nebezpečného tovaru, najmä Dohovoru SOLAS a Chicagského dohovoru, čím sa preukáže, že sa skutočne vykonávajú účinné kontroly námorných a leteckých zásielok nebezpečného tovaru.

3. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1, príslušné orgány členských štátov môžu pri rozhodovaní o povolení prepravy rádioaktívneho odpadu alebo vyhorelého jadrového paliva do tretích krajín vziať do úvahy aj iné faktory, ako napríklad politické, ekonomické, sociálne, etické, vedecké aspekty, ako aj otázky verejnej bezpečnosti.
4. Príslušné orgány členských štátov spolupracujú na účely výmeny informácií o uplatňovaní tohto odporúčania.

Toto odporúčanie je určené členským štátom.

V Bruseli 4. decembra 2008

Za Komisiu
Andris PIEBALGS
člen Komisie